Број 194. У Новом Саду, у петак 31. августа 1907. Година XLII.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. на четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 круна 75 пот.
За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. а за стране земље годишње 6 круна 50 пот.
Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући, де је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 2.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Наше земљорадничке задруге.

На прагу је конгрес земљорадничких задруга. Када се осврнемо на кратак век њихов, можемо бити у главноме задовољни иако још није све као што треба и не може бити све као што треба.

Земљорадничке задруге су према приликама и према тешкоћама ницале у приличном броју. На крају 1906. год. било их је 242. У њима је било 7487 задругара, домова, а у задругарским домовима 43.943 душе.

Иако наше задруге не врше још ни близу све послове које могу вршити и треба да врше земљорадничке задруге, опет се може рећи, да имамо задруга, које су доста одмакле. А ипак је нешто, кад имамо близу 8000 домаћина, који су организовани, који могу да нађу савета и имају у беди својој на кога да се наслоне. Временом мора постајати та веза чвршћа и рад задруга благотворнији.

На старијим је задругама да иду напред. Оне имају већ искуства, у њих је мисао задругарства ухватила јача корена, оне су и слободније. Тешко је задругару да се одмах отресе страха, због узајамног, неограниченог јемства. Но кад се задругари из живота и рада увере, да неограничено јемство није опасно, него је баш потребно за развитак задруге, и да крај искуства и опрезности може задругар мирно спавати, онда је наступило време, да задругари иду напред.

У извештају управе земљорадничких задруга налазимо, да су од 7487 задругара били само 160 без иметка. Међу тима биће да су уведени већином учитељи, којих има 120.

Време би било да наше задруге почну озбиљно мислити о томе, да је најпотребније лечити и оне, који су најболеснији. Време би било да се почну што јаче отварати врата оној нашој честитој и вредној браћи, који немају иметка Тек кад у пуној мери ступе наше земљорадничке задруге на то поље, оне ће вршити своју велику задаћу.

У нас има да се данас реши једно велико питање. Питање: Како ће да живи она сиротиња, која је остала без земље и иметка Та се сиротиња сели у бели свет, на њу наилазе велика искушења, и ако не створимо могућности да живи, можемо дочекати чак и оно, што се догађало недавно у Румунији.

На томе великом, тешком, опасном питању мора радити свом силом држава, али морају помоћи општине, удружења, па и појединци Сваки мора радити у свом кругу, да мало олакша, док не створимо боља времена,

Наш надничар, онај ситни и мали који нема ничега, тешко може живети од саме наднице. — Бадава је диже, не помаже му. Он би требао ван тога да има комадић ма и изнајмљене земље. Он би нашао, украо времена да ту земљу обрађује и имао би у јесен своту новаца, с којом би се помогао.

Ми не тражимо, да земљорадничке задруге поклањају и чине милостиње На њиховој застави је исписано: Помози се сам! Али оне треба да подупру, треба да приме сироте и ваљане људе и даду им могућности, да сами себи помогну.

Код задруга је лако решити питање: како да онај сиромах пружи јемства за онај зајам, од кога би узео земљу под аренду, па односно набавио и семе. Ено нам подзадруге земљорадничких задруга, које су обрађивале земље. Земљорадничка задруга даје зајам за земљу и семе, и добит се дели тек онда, кад се плод прода и намири се дуг Гаранција је рад онога, који обрађује земљу и који је уложио у ту земљу

Не треба узети најгори случај. И за случај лоше године извуче се аренда и семе А у случају потпуне неродице, те би људе требало причекати годину две дана и они би вратили.

Но земљорадничке задруге могу дати и иначе зајма за земљу и семе и својим најсиромашнијим члановима. Задруге ће набавити све то и исплатити, а од плода ће се прво вратити дуг. Ако почну тако, брзо ће се уверити да код уредних и честитих људи, па ма били најсиромашнији, не могу ништа изгубити. У првом реду јамче тројица један за другог. А три честита човека па ма били најсиромашнији, неће оманути.

Нашу сиротињу по селима убија дужанска вересија. Они морају да се исхране преко зиме, и онда добијају најпотребнију храну, обично по кајишарску цену. Колико им процената узимају поједини бездушници трговци, па и некоји сељаци. Колико се многи наплати на џак жита, који узајми сиротињи. Иште од њега огромну цену, коју му мора сиротан платити или одрадити.

Земљорадничке задруге учиниле би велику задужбину да таквим својим члановима даду зајма за исхрану и да им набаве најпотребније . Нека створе макар подзадруге у овом правцу, ако се боје да не буду надгласани али нека мисле о овоме и брину се о овоме, јер ово питање — пламти на све четир стране

Нека задруге почну ма у маломе, нека покажу пример, па ће онда ићи и без њих

Да споменем само још једну ствар. Наше задруге су у нечем напредније од других, али су у нечем и назадније. Просветна страна наших земљорадничких задруга се слабо негује, много слабије но што би требало Наши задругари не оснивају читаоницу' књижницу, не брину се довољно о стручним предавањима. А не треба да заборави ни на посредничку канцеларију за рад.

Свему је томе време, јер се економске прилике код нас окрећу и опет тумбе. Не треба да нас нађу неприправне и не треба да нам се пребаци да нисмо те прилике схватили и чинили оно што треба.

Оволико пред конгрес. И нека му је сретан рад.

Др Полит и они прасици

Свет је већ свикао на лажи, којима „Браник“ своје читаоце кљука У томе је тако далеко дотерао, да га већ више ни рођени читаоци озбиљно не узимају

ПОДЛИСТАК.

ТЕСТАМЕНТ ПАТРИЈАРХА ГЕОРГИЈА*)

У име свете живоначалне и нераздјелиме Тројице Отца, сина, и светога Духа Бога. Амин.

Пошто смо сви људи смртни, те нико не зна, када ће му последњи час живота куцнути, са чега и треба, да сваки човек своје послове и ствари, за живота свога, док је још здрав и при чистој свести уреди и расположење учини, како би свагда спремн, био, да Богу на истину пође, то, и ја потписани, као смртни човек и верни слуга олтара Божја, а при томе још и брижан отац своје породице, желећи насљеднике своје утјешене и без парнице оставити, чиним сљедеће расположење, и као последњу вољу своју својеручно пишем и потписујем.

1. Трошно тело моје желим да ми се по постојећим правилима и декларатори јалним наређењима пристојно и чиновно у целокупном Архијерејском округу обучено, са напрсним крстом на црвеној пантлици, у Карловачкој св. ваведенској цркви, у новој на ту сврху сопственим трошком саграђеној гробници сахрани, и у мермерни катафалк положи, са овим натписом: »Овде почива Георгије Бранковић Архијепископ Карловачки Митрополит и Патријарх Српски, рођен 13. марта 1830. године у селу Кулпину у бачкој жупанији, а умро у Карловцима 1907. године«.

2. Ради одржавања исте гробнице у доброме стању, паленја кандила у гробници и одржавања четири годишња парастоса и то: на дан мога рођења 13. Марта сваке године, на дан моје смрти, на поју тарје св. вел. Димитрија и на поју тарје св. вел. Георгија сваке године, установљавам закладу од 5000 круна, т. ј. пет хиљада круна, са којом ће српска православна вероисповедна црквена општина карловачка руковати и од постигнутих камата све трошкове подмиривати.

3. Дужан нисам ником. А од прихода својих, чинио сам до живота цркви, школи и народу своме, необзирући на пакосне и злоковарне непријатељске клевете и опадања, по своме најбољем увиђењу, те држим да сам се за живота довољно одужио делима својима, подижући просветне заводе и закладе, које се клоне на ширење црквено народне просвете.

4. За универзалне насљеднике своје остављам, именујем и проглашујем моју једну кћер Милану и њеног супруга дра Милана Максимовића Јовановачког, адвоката и велепоседника у Осеку.

5. Куће моје овде у Карловцима под бројевима: 763/1, 763/2., 768/1., 768/2, 804 и 824 остављам фонду св. Саве, који сам ја основао, и са којим саборски одбор као управа српско народних црквених фондова и фондација управља у смислу постојећег основног писма. Но тако, да кућу под број 763/1 има доживотно уживати моја сестра од стрица Емилија Бранковић, а кућу под бр. 804. сестра моја од тетке Ана Летић, и тек после њихове смрти имају припасти горепоменутом фонду св. Саве.

6 Часни напрсни и стојећи ручни крстови, које сам ја набавио са ланцима заједно, и који ово у мојој главној каси, ово на св. трапези и придворној капели се налазе, а нису у митрополитском инвентару као fundus instructus уведени, имају се у инвентар уписати, и на вечита времена под мојим именем као fundus instructus Георгија Бранковића митрополита и патријарха српског водити. Исто тако и Митре Архијерејске, које, сам ја набавио, као и округ ти Архијерејски и друге драгоцености, имају се такођер у инвентару увести и прибележити, да су мојим трошком ово оправљене ово пак набављене.

7. Легат од 10.000 кр. и речима: десет хиљада круна остављам катедралној цркви кар-

*) За сад доносимо у целости последњу вољу патријарха Георгија. Кад буде времена, рећи ћемо коју о њему. За сад спомињемо, да је оставио на народне цели неколико десетина хиљада круна. Милијоне је оставио за живота и све што се још нађе — породици. А по декларатори ји, треба половина патријархове заоштавштине да иде у народно-црквене фондове. Но кад он за живота поклони породици, онда је декларатори ја изиграна. Пр. Ур. „Заставе.“

Међутим већ је тежа ствар за њега, да оне истине, које „Застава“ донесе, опровргне. Најновија је тактика дра Полита, да преко наших тврдња ћути и тек кад прође која година, онда да опореče, држећи, да су се наши докази погубили и забацили. Но ни у томе нема среће

Др Полит као бивши митрополијски фискал за време патријарха Анђелића вукао је из прихода патријаршијских од ковиљског рита годишњу награду за своје фискалске услуге. Кад је Анђелић умро припали су приходи од ковиљског рита интеркалару и то неприкосновеном фонду — Др. Полит као фискал српских народних фондова, дакле и као фискал овог неприкосновеног фонда о им своје годишње фискалске плате подигао је за време интеркалара после смрти Анђе ићеве из интеркаларних прихода ковиљског рита 500 фор. и то 100 фор. у име путних трошкова и 400 фор. у име посебног фискалског хон рара!! Смрћу Анђелићевом прест о је бити фискал митрополије а од интеркалара није могао тражити никакву посебну награду, кад је за то већ као фондовски фискал наплаћен. За време интеркалара без одлуке народног Саборског Одбора није могао и није смео др. Полит дићи из благајне срп. нар. фондова ниједне поту ре у име посебне награде За време Георгијево био је др. Паја Јанковић фискал митрополије и сад би волели знати, ко би смео и помислити, да тражи из интеркаларних прихода макар и једне пребијене паре. Но што не могоше други, то је могао др Полит. Али др. Полит вели, да смо ми ово све измислили! Да то ми ни смо измислили, вољни смо на његов захтев његове признанице штампати, јер се ове признанице могу наћи код књиговодства српских народних фондова, а не на Марсу, и на месецу, као што то он вели

Није Саборски Одбор у својој одлуци ради склапања нагодбе са Анђелићевим насљедницима овластио дра Полита, да себи 500 фор у нагодби осигура. То је др. Полит на свсју песницу учинио. Ено списа суда у Карловцима па се свако о томе може лако уверити У осталом дужан је др Полит доказати, да је он са пристанком Саборског Одбора за себе 500 фор. у нагоди осигурао Кад фондовски фискал без знања претпостављене власти 500 фор прима, онда се мора претпоставити, да је исти фискал противнику неку протууслугу учинио, коју учинити не би смео. Али нека др Полит каже, за што је Стева Анђелић дужан био њему тих 500 фор платити, кад се зна, да у ванпарбеном оставинском поступку суд заступницима странака никакве трошкове не установљава! Толико је тек дужан др. Полит ради своје репутације навести, под каквом је титулом ових 500 фор од противника подигао?!

Овом приликом нарочито морамо истаћи још и то, да тих 500 фор оставински суд дру Политу није досудио. нити је то могао учинити, јер је то ванпарбени поступак, у ком нема места досуђивању трошкова. У осталом нека др Полит докаже, да му је ових 500 фор. суд **досудио**, а ми ћемо му радо иставити сведоџбу, да је у овој ствари исправно поступао

Но најлепша је најновија одбрана дра Полита због ових 10 комада прасица, које је неплаћено за време интеркалара из Даља на свој салаш отерао Наравно — вели „Браник“ заједљиво — др Полит је спао на то, да краде прасице! Али ми не питамо, је ли спао или не, да краде прасице, већ велимо, да се ради о т ме, је ли он 10 комада прасица, које признаје, да је из Даља узео, интеркалару платио. Ми велимо, да није платио. Др Полит се први пут бранио тиме, да он не зна за прасице, али ако их је отерао, он је — вели — за цело платио. На ово његово писање установио је др. Илијић, да у интеркаларним рачунима као ни у дражбеним и судским записницима нема ни трага о томе, да је др Полит ишта на рачун ових прасица платио Сада др. Полит после скоро две године вели да се случајно (!) у књигама даљског властелинства налази, да су прасици још у години 1889 плаћени Ох то несретно случајно! Али ми би волели знати, да нам др. Полит каже: ко је тај био, што је тих 10 комада прасица тако „случајно“ продао? Је ли то саборски одбор као заступник интеркаларних прихода? Или је то оставински суд? Или ваљда пок Стеван Анђелић, који је те прасице тражио, да уђу у оставину, јер их није нико пописао. И нека изволи доказати прописаном пр знаницом коме и кад је у Даљу платио. Књиге даљског властелинства су у животу па нека изволи навести број и страну благајничког дневника, кад је уплатио? Но др. Полит зна, да даљско властелинство не може примити новац који припада оставини, већ само онај, што припада чисто интеркалару, а ти су прасици из оставине нестали Да је др Полит платио, он би одавно изнео потврду о томе, али он мисли: има и тако лаковерна света који дра Полита за врло великог поштењака држе! Но у томе се он јако преварио, јер ево примерима смо доказали, какав је он поштењак био, док је народно црквеним иметком управљао

Какав је др. Полит у ситнијим стварима, то се види из ов три примера. Но има и крупнијих ствари Како је прошла беочинска каја, како се држао у ствари Ходоша, а како са закупником Леблом и т. д, о томе не треба ни да пишемо. Да прикрије своје прљавштине, он се не стиди, да пише лажи о др. Миладиновићу „који није ни био у Даљу, већ „случајно“ у Србији. Но н равно „Браник“ да све до зна толико уши тегли, да „случајно“ чак до Даља допиру. Онако му се „случајно“ и виде! Како сиромах ради онако и пролази!

Баш је малерозан!

Са матичине скупштине.

Јучерања редовна годишња скупштинска седница Матице Српске била је врло значајна. Јасно се видело да је и кроз Матицу почео провејавати свежији, здравији дух да потисне онај устајани, учмали, кужни стари зрак. Јучерања Матичина је скупштина после толиких низа година ваљада прва где се мало озбиљно и стварно, и доста дуго претресало и о књижевним при икама у Матици. Јасно се дало видети да су се овом приликом озбиљно сукобили два правца Млађи стваран, савремени залазио је у борбу, да потисне досадању превласт старог, назадног, убитачног правца, који је Српску Матицу односно књижевни рад њен отуђио од српског народа, начинио од ње све само не оно зашто је створена и шта управо народу српском треба да буде. Ова давно очекивана борба отпочела је јуче снажно, и сав је изглед, да се неће изопачити, као оно недавнашњи покрет тако званих Покретоваца Истина је и то да су представници старог кужног правца ломили копља, да остане и опет све по старом Но видело се да им је та борба слаба, а и борци њени врло неспособни, да спрече здрави, савремени, свежи зрак који је почео да пречишћава потискује онај учмали кужни.

Расправа је као што рекосмо текла озбиљно стварно достојанствено. Није било Сентомашана, а и Стева Сарајлић и други букачи, који су били овог пута на скупштини, били су посве учтиви и мирни.

Две челенке старог б лесног правца два адвоката и то фишкал матичин др Стеван Малешевић и др Ћирић, покушавали су извртањем и кривим тумачењем матичиног устава, да омету озбиљну расправу. Да скупштина не би могла претресати штампану књижицу др. Радивоја Симоновића из Сомбора под насловом: „Пред скупштином Матице Српске,“ и писмени предлог др Милутиновића, и да чак не би могла доносити никакве друкчије замашније предлоге, они се позваше на један параграф устава, у којем се вели, да се нарочити предлози морају бар 14 дана раније поднети пред скупштину. И наравно кад већ ове предлоге не могу да слисте са света а они бар да их одбаце на годину дана, јер тиме добијају годину дана живота, а ту је онда и нада, да опет добију времена, шат у том времену по себе нешто не израде

По себи се разуме да је овако неозбиљно тумачење устава изазвало велико незадовољство и да су многи говорници побили та намерна, изопачена извртања. Нарочито др Жарко Миладиновић и др. Јован Радивојевић Вачић, који је згодно приметио, да је расправа озбиљно и достојанствено текла, док се није умешао адвокат и то још фишкал матичин, те стварну расправу одвео на странпутицу. Згодно је применуо ону причицу како је у рају све мирно и лепо ишло, док није случајно ушао а вокат један и све тумбе преокренуо. Др. Вачић је рекао како у скупштини матичиној не говори као адвокат већ као члан. И он и други доказали су, да на основу поднесеног извештаја књижевног и управног одбора скупштина има права да подноси и решава предлоге Онај §. који износи др. Малешевић тиче се нарочитих посебних предлога. Уставом се доказала права скупштине у томе.

Још су смешнија била та два госпо-

ловачкој на ту сврху, да се та свота споји са подобним легатима покојних митрополита Стевана пл. Стратимировића и Германа Анђелића, те да се камате употребљавају за набаву архијерејских окрута и свештеничких одјејанаја, као и других потребних утвари црквених, под оним истим условијама, као што то бива и са подобним напред именованим легатима.

8. Све покретности, које се у митрополијском инвентару уписане не налазе, јесу моја сопственост, као и вино и друга пића која се у дворском лагуму и подруму под благодјејанијем налазе, имају се на јавној дражби распродати и од тога получени новац међу насљедницима поделити.

9. Исто тако имају се коњи, краве, каруце и кола распродати заједно са припадајућим прибором, који није у инвентару пријемном уведен, и отуда добивени новац има се међу насљедницима поделити.

10. Насљедницима мојима као аманет у дужност стављам, у колико ја то не би сам још за живота свога учинио, да сомборској српској православној црквеној опћини на вечито руковање предаду 5000 кр. и речима пет хиљада круна, са молбом, да од годишње камате тога капитала сваке године два фамилијарна парастоса приреди, и то један на поју-тарје св. Георгија, а други на поју-тарје св. Димитрија, и да постојећи споменик на породичној гробници заједно са гробницом у добром стању одржава, а у очи сваке недеље и већих празника кандило над гробницом палати нареди.

11. Исто тако имају насљедници моји, у колико ја то за живота учинио не би, и православним српским црквеним општинама у Бији, Кулпину, Сенти и Великој Кикинди свакој по 1000 речима једну хиљаду круна положити са молбом, да свака у својој општини приреди фамилијарни годишњи парастос на поју-тарје св великог Димитрија 26 октобра сваке године.

Читуље фамилијарне добиће дотичне општине од мојих насљедника.

12 Дворским чиновницима и послужитељима, који се у време моје смрти у двору затеку, молим да им се једномесечна плата ради спомена изда. Исто така молим, да се на дан сахране моје сиротињи карловачкој без разлике вере и народности једна хиљада круна подели, што ће се имати месноме магистрату ради поделе предати.

Тестаменат овај као непроменљиву вољу своју написао сам својеручно и слободно без ичијега уплива и наговора, те молим надлежне власти, да се исти одмах по смрти мојој отвори и по садржини његовој у свему непроменљиво поступи и изврши.

Све друге тестаменте и наредбе, које би се може бити по мојој смрти пронашле, овим проглашавам за ништаве.

У Карловцима, 5. (18.) јула 1906. године.

Георгије Бранковић с р.
архијепископ карловачки,
митрополит и патријарх српски.

Broj 5347. gr.

Nazočna oporuka bude dolenaznačenog dana glasom zapisnika od istog dana broj gornji propisno pred ovim sudom proglašena, što se ovim uredovno potvrdjuje

Kr kot. sud u Karlovci, 30 jula 1907.

Kr kot. sudac

(M. P.) **Konjević** s r.

дина поборника старог правца при избору три члана у књижевно оделење. Скупштина није хтела да усвоји сва три предложена лица, јер ни у проти Живковићу ви у дру Малешевићу није могла и поред најбоље воље да нађе никакве књижевне заслуге ни књижевна рада. Против дра Лазе Марковића није имао нико ништа. Та: прво др Малешевић устаде и поче неозбиљно разлагати да скупштина нема права место предложених лица бирати друге. Наравно да је то изазвало негодовање и чули се гласови, па што онда књижевни одбор предлаже скупштини на избор та лица, што их није одмах именовао и т. д Др. Ћирић устао је да пот помогне свог пријатеља дра Малешевића и бесамртно се обрукао Изн о је како је скупштина то право своје пренела на књижевно оделење и тиме га изгубила Као пример наводи сабор Хрватске и Славоније г е верификациони одбор решава оспорене мандате. Општи смеј и узвици: та подноси само предлоге сабору Чак и др. Давидовац и Паја Гостић машу рукама на др. Ћирића да ћути, и довикују му да је незгодно и несретно сравњење Др Жарко Миладиновић разложно је побио та празна и неозбиљна тумачења г г. дра Малешевића и Ћирића. Уз опште одобравање и смех изјавио је да ни е потребе да ломе своја копља толико, јер књижевно оделење је до сад предлагало у књижевно оделење људе без књижевне способности имена и заслуге, као што и сада предлаже. Па нека му буде по вољи учињено и овог пута. Гласаће за њих. Многи чланови нису хтели да пристану на проту Живковића и Малешевића и устали су против тога, нарочито, др. Свињарев, проф. Јован Живојновић, парох Радослав Марковић, проф. Тихомир Остојић и други.

Достојанствену и озбиљну расправу покушао је да поремети још и др Милан Ћурчин. Тај млади и уображени јуноша почео је са неке висине да говори и да матичиној скупштини, односно члановима њеним одриче чак и способност да расправља о раду књижевног оделења. За стварну и озбиљну књижицу др. Симоновић рекао је да је неозбиљна. Достојан одговор добио је Ћурчин са више страна, а нарочито о др. Миладина Свињарева. Свињарев је оштро жигосао ту надутост и охолост као и дечурлијско разметање Ћурчиново Узео у заштиту др. Симоновића, који није присутан, и позвао председника, да младог овог јуношу позове на ред

Жао нам је што морамо истаћи да се јако огрешио о достојанствен и озбиљан рад ове скупштине сам председник њен, Тона Хаџић Кад је пр подне дошло до гласања јасно се видело да млађа струја има већину. Председник је при свем том тако бројао да је за старију струју једва избројао 28 гласова, осим четир чиновничка гласа. Кад је бројао гласове млађе струје, који су хтели да се у нарочитој ванредној седници расправе сва питања која се односе на књижевни рад и правац Матице, он није могао да изброји више од 28 и ако је до 40 а по некима и преко 40 гласова било. Природно је д се дигла граја и повици није тако, није истина. Председник је тад одгодио седницу до три часа после подне, кад ће бити поименично гласање. Тиме је наравно дао присталицама старе, кужне, учмале времена, да употребе сав свој уплив и моћ, и довуку кога могу од чланова И доиста је после подне чекано чак де по сле ½4 и тад отпочне поименично гласање По себи се разуме, да се тад у седници видела нова лица, која пре подне нису била на челу са др Јовановићем, као ексекутор Попов, Јоца Сремчевић, и многи други. Од млађе струје многи недођоше, што се нађоше увређени на та насилни поступак председников, и не дођоше. И доиста нема примера нигде, да се једно гласање прекида и одлаже Стара је струја са неколико гласова победила, али то не како је она хтела, већ кад је видела да ће пропасти, а она се грчевито прихватила за предлог, да се те ствари не решавају у ванредној већ у редовној седници. Добила је дакле још годину дана времена животу свом. Међу чланови новима се подругљива узречица проносила. Па шта ће те кад Тона не зна да броји више од 28 Председник матичин би заиста већ једном требао да свати ново време, и да увиди да се неће моћи више са старим смицалицама оперирати

И професор Јовановић по својем већ урођеном својству, својом слаткоречивости и својим духовитим смицалицама и преопредености почео је да ласка и подваљује млађој струји, а наравно да ради и све употреби у корист старије струје. Дра Малешевића је чак био направио таквим књижевником и правном величином, каквога ни велики немачки народ нема Наравно да су се чланови само слатко и подругљиво осменули на то та Милан А. Јовановић је већ свима добро познат

Књижевно оделење као што је стварно непристрасно било при предлагању чланова у књижевно оделење, тако је исто било а при предлагању штипендиста. Тако је у тројну кандидаци у Нестора Димитријевића предложио једнога, којем је мати калвинкиња, а отац Румун. У тестаменту племенитог завештача пак јасно стоји, да питомац може бити само дете српских родитеља По себи се разуме, да је скупштина и ту и друге кандидације промене посве

У стварној и озбиљној расправи учествовали су многи чланови Матице, осим двоје, нападали досадњи рад и правац књижевног оделења и одбора, и тражили основну промену како „Летописа“ тако и књига за народ и друго. Извештај о тој расправи изнећемо други пут, опширније, као што озбиљност и вредност те ствари изискује Споменућемо само имена говорника: Др. Милутиновић, др Жарко Миладиновић, др. Јован Радивојевић Вачић, Марко Вилић, др. Миладин Свињарев, др. Бошко Петровић парох Радослав Марковић, професор Живојновић, Кузман Миловановић, др. Војновић из Ст. Бечеја, Коста Брадваровић, др. Душан Радић, Милан Ћурчин и т д.

Председник и управни одбор остали су стари, јер се млађа струја није ни у пуштала у изборну борбу. За питомице задужбине Катарине Д. Јовановић изабрате су: Ана Вулетићева Босанка и Лепа ава Петковићева Босанка. За питомца задужбине Рахиле Манојловић рођ. Белеслијинове изабрат је Бранко Белеслијин. У тројну кандидацију задужбине Нестора Димитријевића (две стипендије) у једну су метнути: Данило Панић, Ђорђе Петровић и Владимир Роксандић. У другу: Милан Симић, Васа Савић и Александер Секулић.

Политички преглед

Поравнање између Аустрије и Угарске. Из Беча не стижу никакве новије звајчније вести о току преговора између угарске и аустријске владе у питању поравнања. Вели се само толико, да постоје још велике несугласице но при свем том да стање није судбоносно и да ће доћи свакако до споразума Јуче је владар у подужу аудијенцију примио прво министра председника Векерла, а за тим Фрању Кошута. Како из Беча јављају те аудијенције не стоје у вези са преговорима о поравнању.

Стање у Мароку Већ смо у више маха јављали, како разна мароканска племена поручују генералу Дриду и нуде примирје Како изгледа, то је њихова тактика само да добију времена да се озбиљно спреме. Међутим изгледа, да ни Французима није више до чекања. Тако се изразио и француски министар претседник Клемансо, с друге стране стигла је вест, да се генерал Дрид већ кренуо према Тедесу. Француска и Шпањолска увиђају, да Мароканце не могу друкчије умирити, док им истински, у одлучном боју, не сломе отпорну снагу. А то им неће тешко бити, јер Мароко је разривен унутарњим немирима. Сад наново почиње да расте углед правом султану, Абдулу Азису и сав је изглед, да ће његова и коначна победа бити, јер њега потпомажу и европске силе. С друге стране, веле да Мулеја Хафида неће племена све дотле уважити за правога султана, док свој проглас не објави свету из свете вароши Феза. А да дође до ње, треба Мулеј Хафиду проћи кроз врло ратоборна и можда најсилнија племена, која су према њему непријатељски расположена

Вести из места и са стране.

† Др. Тоша Шећерковић.

Из Митровице нам стиже тужна вест да је након кратке болести преминуо адвокатски кандидат др Тоша Шећерковић из Вуковара.

Ова нас је вест запрепастила јер смо га у недељу видили на радикалном збору у Руми чила, здрава и за народну ствар одушевљена.

У њему је народ српски изгубио врсна сина који се за његова права увек одушевљено борио а радикална странка ваљаног и агилног члана. Слава му.

Српски Соколи из Руме.

Читамо у „Самоуправи“: Још смо стајали под свежим и дубоким утисцима од посете чланова „Зоре“, кад нам дођоше мили гости из убавог Срема, српски соколи из Руме. Дођоше да виде и упознају живот своје браће у слободној Србији и још нешто више и даље, да упознају и наш живот у новоослобођеним крајевима. Дођоше да провире кроз гранични плот у Стару Србију у ту пећеничку земљу, постојбину својих предака, тамо, где њихова браћа сваког дана гину у тешким мукама од крвожедних Арнаута, свирепих бугараша и других душмана и зулумћара. Да виде из непосредне близине земљу из које нам у овим данима стижу једна за другом вести о јуначким и славним бојевима нових српских хероја — српских комита, који се боре да и тој напаћеној земљи извојују златну слободу. Тако лепа, тако узвишена патриотска идеја, да своје соколе соколи у близини места и догађаја, који су несумњиво предигра догађаја, који ће решити судбину наше браће у Старој Србији и Маћедонији, могла је понићи само у души великог Србина првака наше браће прекосавских радикала, познатог родољуба др. Жарка Миладиновића, који је старешина тих сокола. Поред тога што их је амо довео, др. Миладиновић је својим соколима држао још и две дивне здравице, једну у Врањској Бањи и једну у Врањи, које се могу назвати правим патриотским предавањима. Соколи су нам овом приликом показали у Бањи и Врањи и своја витешка вежбања чему се у пуном смислу речи дивимо. Знајући, да друштво постоји тек од пре две године ми се дивимо постигнутом успеху те на истом од срца честитамо како др. Миладиновићу као старешини, тако и вођи њиховом младом и одушевљеном Србину Младену Радаковићу и свима приљежним члановима. Да тај свој излет овековече у својим успоменама, они су се сви сликали у своме лепом соколском оделу испод споменика Врањске захвалности за ослобођење. То ће бити заиста лепа патриотска слика, која ће силно одушевљавати нашу браћу у Срему.

Изборна реформа у Далмацији.

Како чујемо, далматинском сабору ће се поднети оваква изборна реформа: земља да се изделе на 15 округа. Онда би на сваки округ дошло 40.000 становника. Сваки округ бирао би по три заступника, не рачунајући овамо вирилце. Поред сваког заступника да се бира по један заменик, за случај болести или друге какве препреке код заступника. Онда би отприлике било међу заступницима 36 Хрвата, 7 Срба и 2 Талијана.

Абација и Фијума.

Нашем свету су већ тако обични ови талијански називи, да се у нашим крајевима народна имена једва чују. Абација је управо Опатија, Фијума је Река или Ријека. На то ваља пазити и код осталих назива места са приморја,

Развод брака у Америци.

У Америци се годишње много више бракова разводи него код нас. Узрок је том, што је њихово законодавство много слободоумније. Код њих се не чека, да у брачној вези прво настану најгори скандали и непријатељства, већ се уважавају и невинији разлози. На пр у држави Дакоти вреди свака молба за развод брака, поткрепљена ма и најневинијим разлозима. А где нема довољно разлога, има хвала Богу добрих адвоката, који сав свој труд залажу, да таке разлоге нађу. Веле да код њих има врло много адвоката, који се после свршених права специјалишу за бракоразводне парнице! Да се

што више бракова разведе, има у Америци близу три хиљаде судова овлаштених за тај посао! (У Француској 27, у Енглеској 1.) Зато браћо, ко жели да се отресе беде, у Америку!

Позив на претплату. 1. септембра отварамо нову месечну претплату на „Застави“. Цена је на месец дана 2 круне 70 пот. Уједно учтиво умољавамо наше пошт. претплатнике којима крајем августа истиче претплата, да изволе исту за време, за месец септембар обновити, како не би у шиљању листа до прекидања дошло.

Брзојави „Застави“

Стигли 31. августа.

Министарска криза у Аустрији.

Беч Поговара се, да су аустријски министри Форшеп и Коритовски, поднели оставке, јер са својим предлозима нису могли да продру у питању поравнања са Угарском.

Прилике у Хрватској и Славонији.

Загреб. Странка права имаће данас седницу. Супило је био јуче у Задру, кажу, да се споразуме са далматинским посланицима.

Главни уредник: Јаша Томић
Одговорни уредник: Константин Брадваровић

Трговина.

НОВИ САД, 31. августа 1907. године

Пшеница прве каквоће 20 к. — до 21 к. 60 п.
Пшеница нова 21 к. — п. до 21 к. 60 п.
Пшеница средња 20 к. 60 п. до 20 к. 80 пот.
Пшеница лакша 20 к. — п. до — к. — пот.
Напозица нова 19 к. — п. до 19 кр. 60 пот.
Јечам 12 круна 80 пот. до 13 кр. 40 пот.
Зоб нова 15 кр. — пот. до 15 кр. 20 пот.
Кукуруз у зрну н. 13 кр. — п. до 13 кр. 20 п.
Кукуруз у клипу н. 6 кр. 20 п. до 6 кр. 40 п.
Маст 140 кр. — п. до — кр. — пот.
Сланина 140 кр. — пот. до — кр. — п.
Сланина пађена 140 кр. — п. до — кр. —
(све по 100 кила)

Свињи угојени тешки 98 до 100 пот
Свињи средњи . . . 94 до 96 пот.
Свињи лаки . . . . 88 до 92 пот.
(кила)

Теоци 80 – 90 по кили.
Јагњци 16—32 пар
Овци ——— „

Стање воде под Новим Садом

30. авг. било је . . . . . 2·40
31. авг. било је . . . . . 2·60

ФРАЊЕ ЈОСИФА ГОРКА ВОДА
је најбоље средство за чишћење.
1588 88—

KALOGÉN
Бразајеве Францове ракије
КРЕМ ЗА ЗУБЕ је **најбоље.**
261 22—40

ПРОДАЈЕМ
половну
шивачу матицу
за мушки рад
Обратити се **Нови Сад, че**
нејска улица бр 40 I. 1145 2—2

МОДЕРНА ГАЛАНТЕРИЈСКА ТРГОВИНА
ФИЛИПА ШЕРА
у НОВОМ САДУ
потребује једног млађег **ПОМОЋНИКА**, 18 20 година стара. Ступање одма или за 14 дана. У оферт ваља приложити фотографију. 1172 1—2

НОВО!
Марка „Haloch“ изврстан **берберски Баден сапун.** Гарантовано: благ, пријатан пену читава 3 - 4 часа не суши, код прве пробе уверење. 1122 4—25
ПРВА ВЕЛ. БЕЧКЕРЕЧКА ТВОРНИЦА САПУНА
оделење **VI.** Вел. Бечкерек, разашиље мустре по К. 5 30 п. 5 klg поштом franco.

ВЕШТОГ
ПОМОЋНИКА
који је добар **арангер излога**, који говори потпуно, српски, немачки и мађарски потребује **галантериј ка и конфекциона радњ Леополда Фридмана, у Земуну**
Ступање одма. 1169 2—3

Оглас.

Дана 15. септембра 1907. године продаваће се на јавној дражби код даљског властелинства

3598 КОМАДА ОВАЦА
И 457 КОМАДА РОГАТЕ МАРВЕ (ГУЉЕ)

разн старости. Овце и говеда (гуља) могу се у свако доба на властелинским добрима видети.

У Даљу 3. септембра 1907.

за управу властелинску
Јопа Николић

1136 3 3

НА ПРОДАЈУ!
Два комада добре ораће земље од по **40 јутара** сваки комад, са врло добром водом и потребним зградама, као и један **пашњак од 70 јутара**, све у атару варошице **Кладова** (Србија), испод Оршаве, до саме дунавске обале у близини, **продајем због селења** по врло јефтиној цени, тако, да се пашњак неће ухватити једно јутро по **80**, а ове две баште у којима има баштоване, воће, османдлуци и добре јаке воде, по **200 форинти.**
Ваља се што пре обратити:
Петру Јоцковићу
Кладово (Србија)
1023 5 10

Либман и Тотовић
Нови Сад
Житна пијаца 1. Ћурчијска ул. 37.
препоручују своју новоотворену радњу
боја, лакова и материјала
на велико и мало.
Богато снабдевено стовариште сваковрсне боје, лака за патос, намештаје кола, гвожђе, коже и т. д. порцелан — емајл — лакфарбе, фасадфарбе, масти за патос, линолеума, брунолина, златне, сребрне и бакарне бронзе као и све остале у ову струку падајуће артиклове по најјефтинијој цени.
Брза и солидна послуга!
769 12—50

Стечај.

Српска инђијска штедионица
треба
КЊИГОВОЂУ
који потпуно влада српским и немачким језиком. Плата 1200 круна. Ступање 1. октобра ове године по нов. кал. 1157 2—2

ПРАСИЦА!
Чистокрвне (Vollblut) **беркширске пасмине**
Имам целе године од 10 недеља.
Имам супрасни крмача исте пасмине.
Имам нерастова разне величине исте пасмине
Имам 20 месеци стара **бонхадског бика** ванредно лепо марвиначе за приплод, чисте крви
на продају.
Ко жели имати нека се обрати на
Милана Жигића
921 11—50 Замун — Батајница

НАЈВЕЋА
издавачка књижарница школских књига
МИЛАНА ИВКОВИЋА
Нови Сад (Ujvidék)
1097 12—15
На школским књигама даје
НАЈВЕЋИ РАБАТ.
Препоручује своје велико стовариште на мало и на велико (en gros).
Канцеларијског и концепт папира, оловака, пера, радир гуме, мастила најбоље каквоће, сунђера, писаљака, таблица, прописева са најновијим сликама и текстом, цртанке по најновијој наредби, и све остале приборе за школе и канцеларије
СВЕ ПО ЈЕФТИНОЈ ЦЕНИ НЕГО ИГДЕ
Послуга брза и тачна.
Списак школских књига и канцеларијског прибора шаљем бадава.

ОСНОВАНА 1875.

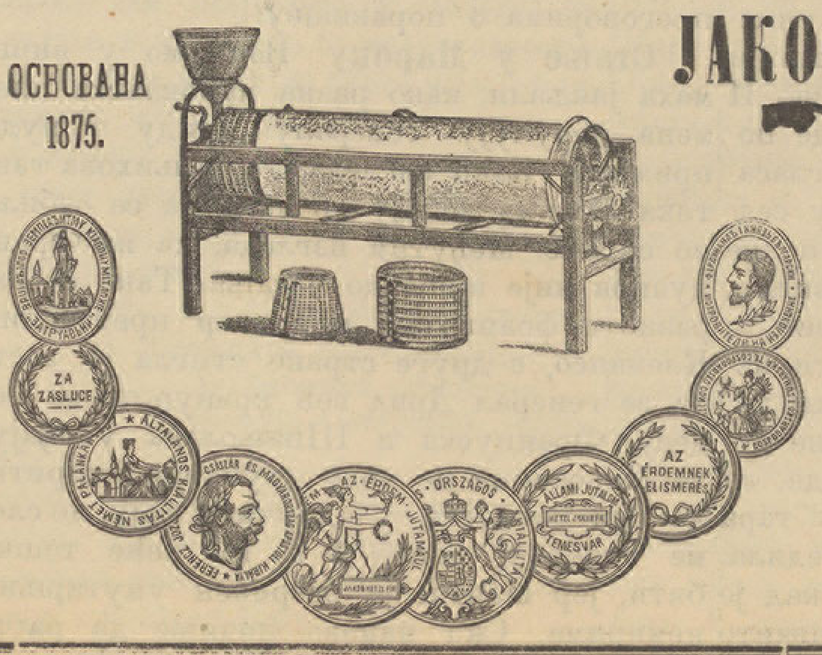

ЈАКОВА ХЕЦЕЛА СИНОВИ,
НОВИ ШОВЕ (Бачка)
произвађачи тријера.
Овај **чистач (Тријер)** *чисти пшеницу од јечма, зоби, кукоља и грорице*, а нарочито од *свакованог дивљег семења*, било ово већег или мањег зрна.
На захтев шаљемо наш ценовник свакоме бесплатно.
Jakob Hetzel's Söhne
948 7—10 **(Uj-Sove Bácska).**

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.